

Productsheet Soja

Sojaolie is – op palmolie na - de meest gebruikte olie ter wereld. In maar liefst 60 – 70 % van de producten in de supermarkt is soja verwerkt. Bij de meeste consumenten is onbekend in welke producten soja precies zit. Omdat veevoer vooral uit sojameel bestaat, zit er indirect dus ook soja in veel vleesproducten. Door de hoge eiwitopbrengst per hectare is soja zeer goedkoop in vergelijking met andere eiwitbronnen. Het gewas groeit in landen met een gematigde subtropisch klimaat.

Belangrijkste feiten	
Oppervlaktegebied	100 miljoen hectare
Wereldwijde productie	Wereldwijd wordt er 237 miljoen kubieke ton soja geproduceerd.
Huidig aandeel globale productie van plantaardige olie	28 % (2 ^o na palmolie)
Belangrijkste exportlanden	Verenigde Staten, Brazilië en Argentinië (80%)
Belangrijkste importlanden	Duitsland, Nederland. Veel Europese import gaat via Rotterdam. Wereldwijd gebruiken wij ongeveer 1,5 % van alle soja.

Productieketen

Sojagewassen worden verbouwd door producenten met grote plantages van gemiddeld 1000 hectare. Sommige plantages zijn zelfs groter dan 20.000 hectare (zo groot als heel Den Haag). De palmolieproductieketen bestaat uit drie stappen:

- 1. Ruw product, handel en bewerking.** Als de bonen zijn geoogst worden ze verwerkt in een persstation.
- 2. Verhandeling op de wereldmarkt door grote organisaties.** Soja is echt een 'bulkgoed': het wordt in grote hoeveelheden geproduceerd. Er zijn grofweg drie soorten kwaliteit en de prijs daarvoor is vastgesteld door handelaren.
- 3. Verhandeling en bewerking door een fabrikant tot eindproduct.** Grote handelsorganisaties bieden soja in grote volumes aan op de wereldmarkt waar het wordt gekocht door de voedsel- en veevoederbedrijven.

Economie en gevolgen

De meeste sojaplantages zijn efficiënt ingericht. Door verregaande mechanisatie kunnen ze door een handjevol mensen worden beheerd. Het nadeel is dat er daardoor maar **weinig werk** overblijft voor gewone arbeiders. Andere nadelen zijn:

Ontbossing De groei van sojaplantages gaat ten koste van oerbossen en savannes, vooral in Brazilië. Het verbranden van bossen gebeurt vaak op initiatief van de boeren zelf en overheidsregels voor bescherming van bossen en rivieren worden daarbij regelmatig overtreden.

Landjepik De zoektocht naar nieuwe stukken land gaat regelmatig ten koste van de oorspronkelijke bewoners. Dit gebeurt regelmatig op een illegale manier met onder meer valse eigendomscontracten.

Gedwongen arbeid Voornamelijk op grote plantages in Brazilië is er veel gedwongen arbeid.

Erosie Soja wordt voor meerdere jaren geplant waardoor o.a. de biodiversiteit afneemt. Hierdoor neemt de capaciteit van de aarde om water vast te houden af en dit leidt tot bodemerosie, het afslijten van land, en verdroging.

Oplossingen

Er bestaan verschillende initiatieven om sojaproductie te verduurzamen. Het belangrijkste initiatief is de **Ronde Tafel voor Duurzame Soja** (Round Table for Responsible Soy) waar boeren, bedrijven en NGO's samen tot afspraken proberen te komen over onder meer 'landjepik', arbeidsrechten en bescherming van natuur en milieu. Dit initiatief is op de goede weg, maar verloopt moeizamer dan de ronde tafel voor palmolie.

Ronde Tafel feiten en cijfers	
RSPO Keurmerk via	Certificering plantages en afspraken
Duurzame productie wereldwijd	Er is nog geen duurzame soja beschikbaar. Op dit moment bekijkt de RTRS of opgestelde criteria haalbaar zijn in de praktijk.
Betrokken bij de RSPO	Een groot aantal grote plantagehouders is eruit gestapt
Gecertificeerde maatschappijen	-
Inkopers	-

Nederlandse beloften

In Nederland hebben de belangrijkste bedrijven zich verenigd in de **Taskforce Duurzame Soja**. Zij streven ernaar om in Nederland rond eind 2015 een volledige duurzame sojaproductie te realiseren. Een belangrijke stap die nu al gemaakt kan worden is consumenten bewustmaken.